AHMED BİN ABDÜLMELİK MEKVÎ

Mâlikî fıkıh âlimi. Künyesi Ebû Ömer olup ismi Ahmed bin Abdülmelik bin Hâşim'dir. 334 (m. 936) yılında Endülüs'te İşbil şehrinde doğdu. Emevîlerin azâdlı kölelerindendi. Doğum yerinden dolayı İşbilî nisbet edildi. İbn-ül-mekvî diye tanındı. 401 (m. 1010) yılında Kurtuba'da vefât etti.

Zamanında hem Endülüs Emevî Devleti'nin, hem de bir ilim merkezi olan Kurtuba ve Endülüs'teki âlimlerden ilim öğrendi. Mâlikî mezhebi fıkıh bilgilerini çok iyi öğrenip ezberledi. Zamanının en büyük fâkihlerinden oldu. Hocası Ebû İbrâhim'in memleketi olan Endülüs'te, Mâlikî mezhebi mensûplarının reîsi oldu. Ebû Bekr Muhammed bin Abdullah Kureşî Utbî ile birlikte, Mâlikî mezhebi hükümlerini bir kitap hâlinde topladı, "İstiâb" adını verdikleri bu kıymetli eseri, Endülüs Emevî halifesine takdim ettiler. O sırada elli yıl boyunca memleketi

tam bir adâletle idâre ve meşhûr Ez-Zehrâ Sarayı'na inşâ etmiş olan halife Üçüncü Abdurrahmân vefât etmiş, yerine oğlu Hakem geçmişti. Halife Hakem, kendisine takdim edilen "İstiâb" kitabını çok beğenip, Ebû Ömer İbni Mekvî ve arkadaşına birçok hediyeler verdi. Halkın onlardan daha çok istifâde edebilmesi için, kurduğu mecliste onları öne geçirdi. Ebû Ömer bin Mekvî, İbn-i Hazm ve talebelerinin sapık fikirlerine çok güzel cevaplar verdi. İnsanlar, onun ilminden istifâde edip nasihatlerini dinlediler. Endülüs'e çıktıktan sonra gemilerini yakan Tarık bin Ziyâd ve kahraman askerlerinin torunları, bu eşsiz âlimin sohbetine koşup, derslerine devam ettiler. Pekçok kimse kendisinden fetvâ aldı. Endülüs müslümanları, mes'elelerini kolayca halledip, dünyâ ve ahıret saadeti için çalışmaya devam ettiler. İçerden çıkan İbn-i Hazm gibi sapıkların sözlerine ve yazılarına i'tibar etmeyip, Avrupa'dan gelen küfür dolu Haçlı kuvvetlerine karşı kahramanca çarpıştılar.

Ebû Ömer Mekvî İşbilî birçok eser yazmış, bunlardan "İstiâb" adını verdiği on cildlik eseri meşhûr olmuştur.

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Ed-Dîbâc-ül-müzehheb sh. 39

2) Şezerât-üz-zeheb cild-3, sh. 161

3) Mu'cem-ül-müellifîn cild-1 sh. 303

4) Mir'ât-ül-cinân cild-3, sh. 3